

STORTINGET

Innst. 322 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 43 L (2025–2026)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)

Til Stortinget

Innledning

I proposisjonen fremmes forslag om endringer i stønad til enslig mor eller far etter folketrygdloven kapittel 15. Forslaget innebærer at overgangsstonaden forbeholdes enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn under 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn, og at stønad til barnetilsyn til enslige i arbeid som hovedregel gis til enslige som har barn under 14 måneder. For øvrige enslige foreldre foreslås stønadene avvirket.

Stønader til dekning av utgifter i forbindelse med yrkesrettet aktivitet foreslås avvirket for alle, ettersom det ikke lenger vil stilles krav om yrkesrettet aktivitet for rett til overgangsstonad.

Som følge av de foreslåtte endringene, må det gjøres tilpasninger i folketrygdloven kapittel 17 og 22. Det foreslås derfor justeringer i enkelte bestemmelser i disse kapitlene.

Endringene foreslås iverksatt med virkning for nye tilfeller fra og med 1. juli 2026. Det vil fastsettes nærmere overgangsregler. Opprettingen i § 17 A-6 fjerde ledd trer i kraft 1. juli 2026, men gis virkning fra 1. januar 2026.

Forslaget følger opp Stortingets vedtak nr. 151 av 16. desember 2025 i forbindelse med Stortingets be-

handling av Prop. 1 S (2025–2026), jf. Innst. 15 S (2025–2026).

Forslag til endringer i folketrygdloven kapittel 15 m.m. har vært på høring. I proposisjonens kapittel 5 er høringsforslaget og høringsinstansens syn samt departementets vurderinger redegjort for.

Det vises til proposisjonens kapittel 2 der bakgrunnen for lovforslaget er nærmere redegjort for, herunder:

- et historisk tilbakeblikk
- vurderinger av behovet for en egen folketrygdytelse til aleneforeldre.

I proposisjonens kapittel 3 er gjeldende rett detaljert beskrevet, herunder internasjonale forpliktelser og forholdet til FNs barnekonvensjon.

I proposisjonens kapittel 4 er egne stønader til livsopphold for enslige foreldre i andre land beskrevet.

Det vil fastsettes nærmere overgangsregler, og det vises til egen høring av forslag til forskrifter våren 2026.

Opprettingen i § 17 A-6 fjerde ledd trer i kraft 1. juli 2026, men gis virkning fra 1. januar 2026.

Det er anslått at forslaget vil gi en lavere utbetaling på om lag 93 mill. kroner over kap. 2620 i 2026. Det er på usikkert grunnlag anslått at den samlede innsparingen kan beløpe seg til nærmere 1,3 mrd. kroner på sikt. Det vil være avhengig av hvor mange som søker seg til ordningene, og hvor lang overgangsperioden vil være.

Det er anslått at kommunenes utgifter til økonomisk sosialhjelp vil kunne øke i årene fremover som følge av utfasingen, og det legges derfor opp til at kompensasjonen øker i takt med anslått innsparing knyttet til utfasingen av stønadene.

Det forventes at endringene også vil innebære administrative besparelser i Arbeids- og velferdsetaten.

Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig høring/innspill. Komiteen mottok fem innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Bjørnar Laabak, Julia Brännström Nordtug, Morten Wold og Sebastian Saltrø Ytrevik, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Prop. 43 L (2025–2026) Endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far).

Komiteen viser til at regjeringens forslag til endringer i folketrygdloven innebærer at overgangsstonaden og stønad til barnetilsyn til enslige i arbeid forbeholdes enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn opp til 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn. For øvrige enslige foreldre foreslås stonadene avviklet.

Komiteen viser til at det i forslaget fra regjeringen til endring i folketrygdloven innebærer en oppheving av tilleggsstonader og stønad til skolepenger mv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, viser til at endringene ble varslet i Prop. 1 S (2025–2026). Flertallet viser til at stonaden har en historie tilbake til 1965. Innretningen på stonaden er gradvis forsøkt endret i tråd med samfunnsutviklingen. Da ordningen ble innført, var formålet først og fremst å sette unge, enslige mødre uten utdanning eller jobb i stand til å ta seg av barnet sitt, mer på linje med de mødrene som hadde en ektefelle som kunne forsørge dem.

Flertallet støtter departementets vurdering i at hele ordningen bærer preg av å være etablert i en annen tid. Stønad til enslig mor eller far ble innført i en tid da det var liten tilgang til organisert barnetilsyn og langt færre yrkesaktive kvinner enn nå. I motsetning til da stonadene ble innført, er det i dag ikke uvanlig at barnets foreldre ikke bor sammen, uten at dette nødvendigvis er til hinder for at de er i arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det fra innføringen av stonaden og frem til i dag har vært gjort betydningsfulle grep for å muliggjøre omsorg for barn i kombinasjon med arbeid

og utdanning. Herunder tilnærmet full barnehagedekning, innføring av makspris i barnehage, nye ordninger i Lånekassen og skolefritidsordning.

Disse medlemmer mener det er et prinsipielt spørsmål om det fortsatt er behov for en særskilt trygdeytelse til enslig mor eller far, eller om aleneforeldrenes særlige behov for praktisk og økonomisk hjelp må eller bør ivaretas gjennom de generelle støtteordningene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener overgangsstonaden eksisterer på overtid, og at den bør avvikles. Disse medlemmer mener aleneforsørgere med behov for økonomisk støtte i en overgangsfase i livet skal ivaretas av andre etablerte stønadsordninger. En vei inn i arbeid er den viktigste hjelpen aleneforsørgere kan få, og disse medlemmer er bekymret for den fattigdomsfellen de mange stønadsordningene utgjør for enkelte i dag.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2026, hvor det ble foreslått å avvikle overgangsstonad for de som er i ordningen fra 1. juni 2026, og stanse adgang til nye fra 1. januar 2026.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med overgangsstonad for enslig mor eller far, og komme tilbake med forslag om dette i statsbudsjettet for 2027.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at overgangsstonaden ble innført i en tid med lavere yrkesdeltakelse blant kvinner. Disse medlemmer viser til at det siden ordningen ble etablert, er gjennomført store reformer som gjør det lettere å kombinere arbeid og omsorg for barn.

Disse medlemmer viser til at det i dag er vanlig at foreldre ikke bor sammen uten at dette hindrer deltakelse i arbeidslivet, og at begge foreldre forventes å bidra til forsørgelse av barnet også etter samlivsbrudd.

Disse medlemmer viser videre til at stabile arbeidsforhold og tilknytning til arbeidslivet er den viktigste garantien for økonomisk trygghet for både foreldre og barn. Velferdsordningene bør derfor i størst mulig grad understøtte arbeid.

Disse medlemmer deler komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiets vurdering av at overgangsstonaden i sin nåværende form ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset dagens samfunn og arbeidsliv. Samtidig viser disse medlemmer til at regjeringens forslag viderefører ordningen kun for enslige foreldre med barn under 14 måneder og for foreldre med særlig tilsynskrevende barn. Disse medlemmer mener det fortsatt vil være behov for en stønad for disse gruppene, i en fase hvor omsorgsbelastningen er særlig stor og muligheten for arbeid og selvforsørgelse kan være begrenset.

Disse medlemmer peker på at å fjerne overgangsstønad for denne gruppen vil kunne medføre økte utgifter til økonomisk sosialhjelp i kommunene.

Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn lovforslaget fra regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at overgangsstønad historisk har vært et sentralt virkemiddel for å redusere fattigdom, styrke kvinners økonomiske selvstendighet og gi enslige forsørgere trygghet i en krevende livsfase. Disse medlemmer mener derfor at avvikling av ordningen er et betydelig velferdspolitisk veivalg som svekker det særskilte sikkerhetsnettet for familier med én forsørger.

Disse medlemmer viser til høringsinnspillet fra Norske Kvinners Sanitetsforening som advarer mot at avviklingen av overgangsstønad særlig kan ramme kvinner i sårbare livssituasjoner, herunder voldsutsatte og enslige forsørgere med svak tilknytning til arbeidslivet. Disse medlemmer deler bekymringen for at økonomisk selvstendighet og muligheten til å etablere et trygt liv etter samlivsbrudd eller vold kan bli svekket dersom viktige overgangsordninger bygges ned. Disse medlemmer mener regjeringen må følge konsekvensene nøye og sikre at andre ordninger faktisk ivaretar dem som mister rettigheter etter kapittel 15.

Disse medlemmer merker seg at departementet selv legger til grunn at endringene kan føre til økt behov for andre ytelser, herunder økonomisk sosialhjelp. Disse medlemmer er bekymret for at avviklingen vil kunne flytte forsørgeransvar fra folketrygden til kommunene, og at flere enslige foreldre og barn kan oppleve økonomisk utrygghet som følge av dette.

Disse medlemmer understreker at hensynet til barnets beste må være grunnleggende i all familie- og velferdspolitikk. Når inntektsgrunnlaget svekkes for enslige forsørgere, vil konsekvensene også ramme barna gjennom økt økonomisk press og redusert handlingsrom i hverdagen. Disse medlemmer mener slike virkninger må følges nøye.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med overgangsstønad for enslig mor eller far, og komme tilbake med forslag om dette i statsbudsjettet for 2027.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 *Formål*

Formålet med stønad etter dette kapitlet er å sikre inntekt for medlemmer som *på grunn av aleneomsorg for små eller særlig tilsynskrevende barn i en midlertidig periode er ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.*

§ 15-5 skal lyde:

§ 15-5 *Overgangsstønad*

Overgangsstønad ytes til *en enslig mor eller far* som på grunn av omsorg for barn er midlertidig ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

Overgangsstønad kan gis fra det tidspunktet den enslige moren eller faren får aleneomsorgen, og fram til utløpet av den måneden barnet fyller 14 måneder. I forbindelse med fødsel kan det i tillegg ytes stønad i inntil to måneder før fødselen.

I direkte tilknytning til en løpende stønadsperiode kan stønadstiden forlenges med inntil 24 måneder, dersom barnet har en forbigående sykdom som hindrer medlemmet i å arbeide. Sykdommen må dokumenteres med legeerklæring.

Dersom medlemmet er forhindret fra å arbeide fordi barnet krever særlig tilsyn på grunn av funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer, kan det innvilges overgangsstønad inntil utløpet av den måneden barnet fyller 18 år. Barnets fysiske eller psykiske tilstand må dokumenteres av lege. Det må også framlegges dokumentasjon på at medlemmet er forhindret fra å arbeide som følge av barnets tilstand.

Et medlem som uten rimelig grunn har sagt opp et arbeidsforhold de siste seks månedene før søknadstidspunktet, får ikke overgangsstønad.

Departementet kan gi forskrifter om beregning av stønadsperiodens lengde, herunder om oppdeling og avkorting av stønadsperioden.

§ 15-6 oppheves.

§ 15-8 oppheves.

§ 15-10 skal lyde:

§ 15-10 *Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far som er i arbeid*

Stønad til barnetilsyn ytes til *enslig mor eller far* som må overlate nødvendig tilsyn med barn under 14 måneder til andre på grunn av *arbeid*. Stønaden er uavhengig av retten til og perioden for overgangsstønad.

For barn som må ha vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for *jevnealdrende*, kan det gis stønad til barnetilsyn også når barnet er mellom 14 måneder og 18 år. Det samme gjelder når medlemmet på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører. Stønad til barnetilsyn kan også gis i inntil ett år når medlemmet har en forbigående sykdom som hindrer vedkommende i å være i arbeid.

Stønaden er 64 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn opptil de beløp som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonggivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet. *Etterbetaling av trygdeytelser skal ikke medregnes ved beregning av pensjonggivende inntekt etter dette leddet.*

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregning av stønad til barnetilsyn.

§ 15-11 oppheves.

§ 15-12 første ledd oppheves og nåværende andre og tredje ledd blir første og andre ledd.

§ 17-10 skal lyde:

§ 17-10 *Stønad til barnetilsyn til gjenlevende i arbeid*

Til en gjenlevende som er i arbeid, og som fyller vilkårene i § 17-2 til § 17-4, kan det gis stønad til barnetilsyn. Stønaden er uavhengig av retten til og perioden for omstillingsstønad.

Stønad til barnetilsyn gis til en gjenlevende som må overlate nødvendig tilsyn med barn til andre på grunn av arbeid eller at de etablerer egen virksomhet, jf. § 4-6 tredje ledd.

Stønad til barnetilsyn kan gis til barnet har fullført fjerde skoleår. For barn som har fullført fjerde skoleår, kan det gis stønad når barnet må ha vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for *jevnealdrende*, eller når den gjenlevende på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører. Stønad til barnetilsyn kan også gis i inntil ett år når den gjenlevende har en forbigående sykdom som hindrer vedkommende i å være i arbeid.

Stønaden er 64 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn opptil de beløpene som Stortinget fastsetter.

Det gis ikke stønad når den pensjonggivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet.

Stønad gis for barn som blir forsørget av den gjenlevende. For barn som bor i fosterhjem, jf. barnevernsloven § 9-1, kan det gis stønad når den gjenlevende har forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregning av stønad til barnetilsyn etter denne bestemmelsen.

Ny § 17-10 a skal lyde:

§ 17-10 a *Tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m.*

Til en gjenlevende som fyller vilkårene i § 17-2 til § 17-4, og som gjennomfører utdanning eller opplæring etter § 17-7 første ledd bokstav c, kan det gis tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. som helt eller delvis dekker

- utgifter til daglige reiser i forbindelse med utredning eller gjennomføring av utdanningen
- utgifter til hjemreiser i forbindelse med utdanningen
- nødvendige utgifter til flytting fra hjemstedet i forbindelse med utdanningen eller i forbindelse med arbeid etter at utdanningen er gjennomført
- nødvendige utgifter til barnetilsyn i forbindelse med utredning eller gjennomføring av utdanningen
- nødvendige ekstrautgifter til bolig i forbindelse med utredning eller gjennomføring av utdanningen
- nødvendige utgifter til læremidler.

Stønad etter denne bestemmelsen kan bare gis for tidsrom den gjenlevende har rett til omstillingsstønad, jf. § 17-5.

Stønad til flytting etter første ledd bokstav c kan også gis til en gjenlevende som må flytte fra hjemstedet for å starte i arbeid på et annet sted. Flyttestønad gis bare når den gjenlevende har flyttet i et tidsrom der han eller hun har rett til omstillingsstønad, eller innen seks måneder etter at omstillingsstønaden falt bort.

Stønad etter første ledd bokstav d gis for barn som blir forsørget av den gjenlevende. For barn som bor i fosterhjem, jf. barnevernsloven § 9-1, kan det gis slik stønad når den gjenlevende har forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

Stønad til barnetilsyn etter første ledd bokstav d kan også gis til et medlem som står tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker etter § 17-7 første ledd bokstav b.

Det kan gis stønad til dekning av skolepenger m.m. etter satsene for skolepenger fra Statens lånekasse for utdanning. Utdanning ved private utdanningsinstitusjoner gir bare rett til skolepenger m.m. i særlige tilfeller.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregningen av tilleggsstønader og stønad til skolepenger etter denne bestemmelsen, herunder stønad til skolepenger til utdanning ved private utdanningsinstitusjoner.

§ 17-15 femte ledd skal lyde:

Til en tidligere familiepleier kan det *gis* tilleggsstønader og stønad til skolepenger *m.m.* etter § 17-10 a for at vedkommende kan komme i arbeid.

§ 17 A-6 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med pensjonsgivende inntekt er tilsvarende inntekt fra utlandet, *uføretrygd etter kapittel 12 der uføregraden er under 100 prosent*, og pensjonsytelser som det *gis* statstilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse kapittel 2 eller tilsvarende ordning.

§ 22-10 fjerde ledd bokstav c skal lyde:

c. tilleggsstønader og stønad til skolepenger *m.m.* (§§ 17-10 a og 17-15)

§ 22-13 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

b. Overgangsstønad til enslig mor *eller far* *gis* for tidsrommet før fødselen dersom kravet blir satt fram innen tre måneder etter barnets fødsel, se § 15-5 *andre ledd*.

II

1. Loven trer i kraft 1. juli 2026.
2. Endringen i § 17 A-6 trer i kraft 1. juli 2026 og *gis* virkning fra 1. januar 2026.
3. Departementet kan i forskrift fastsette overgangsregler for medlemmer som på ikrafttredelsestidspunktet mottar eller som før 1. juli 2026 har søkt om og fyller vilkårene for stønader etter folketrygdloven kapittel 15.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 19. mai 2026

Marian Hussein

leder

Julia Brännström Nordtug

ordfører

